

een hand op de heide

het geheugen van de aarde is anders dan dat van de mens. We denken alles te weten over de wereld en haar verleden, maar er zijn vergeten tijdperken waar zich duizenden andere wonderen afspeelden, die nu verdwenen zijn. Alleen de bomen, de hemel en de wind kennen die nog. En als jij ooit op een zomeravond languit in het zachte gras ligt en goed luistert, met heel je hart, zou je dit verhaal kunnen horen uit een andere tijd, in het land Gaelia – het verhaal van de witte wolf en het meisje Aléa.

Er lag een kind te huilen op de heide, die avond in het graafschap Sarrland, in wat het Derde Tijdperk werd genoemd.

Zover het oog reikte, was er niets anders te zien dan dit in vossen geklede meisje, ineengedoken in de laatste zonnestralen, aan het einde van het spoor van haar voetafdrukken. De wind speelde om haar heen. Een droge, hete wind, die het bolronde longkruid met zich meeblijs en wolken wit zand opwaaide in zijn vaart. Het einde van de dag werd al aangekondigd in de geur van ver verwijderde rook.

Aléa lag midden in dit niemandsland op haar knieën, verdwaald in de af en toe opkomende nevel. Zoals ze daar zat met haar hoofd tussen haar opgetrokken schouders was haar gezicht nauwelijks te zien; haar schuinstaande donkerblauwe ogen verschenen maar af en toe achter de donkere, verwarde lokken van haar wilde haardos. On-

der haar opwaaiende bloes tekende haar kinderlijke gestalte zich af in de wispelturig wervelende wind.

Ze duwde haar vuisten diep in de grond en groef twee handen vol zand op, dat ze langzaam tussen haar vingers weer liet wegglijden. De korreltjes vielen een voor een, alsof ze de tijd maten. Tijd die vertraagd leek, zo gedempt klonken de geluiden van de wereld in de wind. In het zuiden stond het Gor Draka-gebergte, zo oud dat de jaren aan de voet ervan eerder seconden leken. De berg torende zo hoog boven alles uit, dat de mensen naast hem niets meer dan stofkorreltjes waren, door een voorjaarsbriesje weg te vegen; kleine korreltjes leven, heen en weer geslingerd in het grote spel van het noodlot, de Moïra.

Aléa vroeg zich af of de Moïra haar soms had verlaten, en deze keer voor altijd. Ze voelde zich zo alleen!

Nu hief ze haar kin om haar dertien jaar oude gezichtje aan de wind bloot te stellen. Zo fijnbesneden, zo somber, zo hard en tegelijkertijd zo kwetsbaar. Op haar wangen liepen donkere strepen, souvenirs van opgedroogde tranen. Ze was anders, dat was haar al duizenden keren verteld. Ze had niet de bouw van de Sarlanders. In alles onderscheidde ze zich van de andere dorpelingen: haar magere lichaam, haar donkere huid, haar schuine ogen en haar wilde, lange, zwarte haar.

Zandkorrels gleden als een gouden waterval door haar haren en over haar lichaam. Ze liet haar handen tussen haar knieën vallen en begon weer te graven om haar woede, haar tranen en de buikpijn die haar kwelde te vergeten. Zulke pijn had ze nog nooit gekend. Het leek wel of ze in haar buik en haar onderrug werd gestompt. Ze begreep er niets van. En zoals altijd wanneer ze verdriet had, was ze de heide opgegaan om uit te huilen, om dicht bij de aarde te zijn, alleen met de natuur, die naar haar leek te luisteren.

Dit was geen dag als alle andere, dat had ze vanmorgen al begrepen. De dorpelingen hadden haar weer eens opgejaagd, en deze keer was het haar te veel geworden. En de pijn die van haar heupen naar diep in haar buik trok, werkte beslist niet mee. Ze wist echter nog niet dat ze op het punt stond om een fabelachtige geschiedenis te beleven, een verhaal zo fabelachtig dat het nog eeuwenlang werd verteld, tot op de dag van vandaag, op deze bladzijden.

Want ineens stootte haar hand onder het zand ergens tegenaan.

De legende verhaalt van een wolvin die iets vroeger dat jaar, midden in de lente, dezelfde eenzaamheid had gekend. De oude vertellers noemden deze wolf Imala, wat in onze taal ‘wit’ zou betekenen, en ze werd zo genoemd omdat haar vacht, in tegenstelling tot die van alle andere wolven, sneeuwwit was.

Die avond ging ze op zoek naar water aan de voet van een heuvel alvorens zich te rusten te leggen in haar leger, waar ze zich binnenkort ook zou uitstrekken om haar jongen te werpen.

Zodra de mannetjeswolven het vreemde gedrag opmerkten van de jankende vrouwtjes die zoekend rondliepen, vergrootten ze het leger dat onder een donkere, overhangende rots boven op de heuvel was uitgegraven. Het was een schitterend leger, overdag zonnig maar beschut tegen de wind, op slechts enkele sprongen van een meertje waar grote vissen zwommen, en hoog genoeg gelegen om kwaadwillende andere roofdieren te zien aankomen. Al seizoenen lang was de meute niet van plaats veranderd: in die tijd was de aarde zo weelderig begroeid en rijk aan wild, dat er nooit gebrek was aan prooidieren. Er waren genoeg berggeiten en herten en de wolven hoefden niet elke winter het land door te trekken.

Imala liep heel voorzichtig langs de oever van een meertje: staart en oren rechtovereind, kop vooruit, klaar voor de aanval. Ze wist dat ze kwetsbaar was met haar zware buik, en andere roofdieren aarzelden zelden als ze een drachtig wijfje zagen. Het had al meer dan een week niet geregend en de nog schaarse vegetatie begon eindelijk kleur te krijgen. Rond het meer groeiden nieuwe, heerlijk malse graspollen. Daardoor was de plek van verre al te vinden: het gras was er donkerder groen en rook frisser. Imala vond moeiteloos wat ze zocht. Ze dronk diep, stak af en toe haar neus omhoog om rond te kijken en liep daarna terug naar haar wolvenleger, voordat de zon onderging. Het haar dat ze sinds een paar dagen onder haar buik verloor, vormde een zachte deken op de grond en met halfgesloten ogen liet ze zich op het dons vallen. Ze was moe en meelijwekkend, maar de andere mannetjes hielden zich liever met Ahéna bezig, de eveneens drachtige alfawolvin, en lieten Imala aan haar lot over.

Imala was geen wolvin als alle andere. Nooit eerder had een vrouwtje durven paren in een roedel die al voorzien was van een al-

fapaartje. Dat ging tegen de aard van de meute in. Alle wolvinnen moesten zich onderwerpen aan het gezag van de alfawolvin en be-teugelden hun paardrift. Maar Imala had anders besloten. Ze was eigenwijs en brutaal, en het leed geen twijfel dat ze de roedel zou verlaten als ze de plaats van het alfawijfje niet wist in te nemen. Imala kon zich niet meer onderwerpen. De natuur had iets anders met haar voor. Zij zou welpen krijgen.

Het had haar altijd moeite gekost om door de roedel te worden geaccepteerd, misschien vanwege haar witte pels of vanwege de trots die ze daaraan leek te ontlennen. Ze had zich erbij neergelegd dat ze haar welpen alleen zou moeten werpen en hoopte maar dat Täimo, hun verwekker, Ahéna uiteindelijk zou verlaten om haar te helpen ze te voeden.

De winter was voorbij en de wolven hadden hem in groten getale overleefd; Imala wist dat haar nest te veel zou zijn voor de meute. Maar ze was trots en liet zich door geen enkele wolf intimideren. Ze was de sterkste van de jonge wolvinnen en had al twee winters geprobeerd de plaats van de alfawolvin in te nemen in het paarseizoen. Ahéna was echter nog altijd de sterkste, maar de verslagen Imala had in het geheim gepaard met Täimo, een van de jonge wolven. Diezelfde dag was ze de aartsrivale van Ahéna geworden, en Ahéna liet geen gelegenheid voorbijgaan om Imala met gegrom of geweld aan haar overmacht te herinneren.

Alles leek erop te wijzen dat de eenheid van de roedel bedreigd werd. De meute stevende af op een splitsing. Zo was de wet van de natuur: strijden of sterven. En instinctief begreep Imala dat zij, als ze te lang bij deze roedel bleef, uiteindelijk door Ahéna zou worden aangevallen en daarbij beslist de dood zou vinden. Dus zou ze moeten vertrekken en ten minste één andere wolf met zich mee moeten lokken. Maar nu nog niet. Eerst zou ze bewijzen dat ze een wolvin was en welpen kon werpen.

Toen de zon eenmaal verdwenen was achter de imposante rots die het wolvenleger beschutte, begon Imala in haar nieuwe nest als eerste te janken; de wolven van de roedels in de verte antwoordden veel eerder dan die van haar eigen meute.

Verbouwereerd stopte Aléa met graven. Wat kon er onder die laag zand liggen, zomaar midden op de heide? Er was iets vreemds met het materiaal dat haar vingers hadden geraakt. Het was iets wat daar niet hoorde. Iets waardevols? Een verborgen schat?

Het jonge weesmeisje had haar hele jeugd achter het geluk aan gehouden, zonder het te kunnen grijpen. Uiteindelijk had ze geleerd om niets van het lot te verwachten en nooit op iemands goedheid te vertrouwen. Het leek erop dat de Moira had besloten dit kind te tarten, om haar krachten te meten. Sinds haar vroegste herinnering had Aléa geleerd om alleen te leven, ongewapend; ze had altijd moeten vechten om te overleven en alleen maar kunnen kijken naar de andere kinderen van haar leeftijd, die speelden en lachten. En in Saratea, net als overal in het graafschap Sarrland, hield men niet van armoedzaaiertjes zoals zij.

Het dorp bood deze trieste kinderen geen mededogen, hooguit de beschutting van de stenen bruggen waaronder Aléa in afwachting van de slaap op de grond ging liggen en met haar ogen de weerkaatsing van de magere straatverlichting op de vochtige kadestenen volgde. Zwerven was verboden in Saratea, er was immers werk voor iedereen. Volgens de ouderen althans, de kooplieden en de moeders van het dorp, die de blikken even afwendden van hun eigen kleine protegeetjes als Aléa langsliep met haar handen in haar zakken en haar haar in de war, ongetwijfeld uit op een nieuwe streek. Iedereen klaagde over de zwervende weeskinderen, maar er waren er maar weinigen die Aléa werk te bieden hadden, en trouwens, ze had vast geen zin om te werken? Nu was Aléa bijna zover dat ze niemand meer benijdde, omdat ze in haar hart wist dat zij uniek was. Omdat ze alleen maar gelukkig was in de rust van de natuur, vertelde ze zichzelf op de avonden dat ze het dorp ontvluchtte dat ze de dochter van de aarde was, en dat de wind, het zand, de bomen, de hemel en de dieren haar enige gezelschap waren. Dochter van de Aarde, dat had ze ook als bijnaam gekozen, en zo liet ze zich noemen door de dorpskinderen.

Niemand kende Saratea zo goed als zij: de smalle straatjes, de oude waterputten, het struikgewas, de schuren en de vergeten pakhuizen, en niemand wist zich zo goed te verstoppen in de duistere hoeken;

niemand kon zo snel vluchten in het doolhof van donkere steegjes bij het vallen van de nacht. Zelfs de straatjongens niet, tegen wie ze moest opboksen. Ze had geleerd om te overleven ondanks haar eenzaamheid, en dat was het enige wat telde. Ze kon vechten – en moest dat ook vaak tegen de andere zwervertjes van haar leeftijd – ze kon rennen, ze kon slapen in de open lucht, kortom, ze wist zich altijd weer te redden, wat er ook gebeurde. Natuurlijk maakte ze af en toe wel vrienden, en een paar welwillende dorpelingen hielpen haar soms een beetje, maar dat duurde nooit lang en doorstond in elk geval nooit de hongersnood en de crisissituaties die het dorp geregeld overvielen.

Aléa moest in haar eentje zien te overleven. Het grootste deel van de tijd verbleef ze aan de westelijke kant van het dorp, bij de markt, waar de mensen het te druk hadden om op haar te letten. Sommige kooplieden boden haar af en toe een paar muntstukken in ruil voor haar hulp bij het lossen van de karren en het opzetten van hun kraam. Dan kon ze een paar dagen lang wat eten kopen, maar al snel waren de muntjes op en moest ze weer iets anders verzinnen. Dan waagde ze zich ver van het dorp en verzamelde allerlei dingen om te verkopen op de markt: bessen, paddenstoelen en zelfs de veldbloemen die in Sarmland groeiden en waar ze prachtige verse of gedroogde boeketten van wist te maken. Sommige dorpelingen kochten haar waar, zoals de gezette herbergier van De Gans en de Grill, die Aléa zelfs wat meer betaalde dan ze vroeg. En dan begon alles weer opnieuw: met opgeheven hoofd kon Aléa eten kopen.

De winters waren een heel ander verhaal. En ook al wilde het meisje het niet, het liep er altijd op uit dat ze eten moest stelen, of een week bij een karavaan reizigers doorbracht die haar wel wilden helpen. Als die echter weer vertrokken, bleef Aléa alleen achter.

Ze was altijd alleen geweest. Ze kende niets anders dan eenzaamheid, in de straten van het dorp. In elk geval kon ze zich niets anders herinneren. Hoe was ze hier gekomen? De zelfzuchtige dorpelingen zouden het haar zeker niet hebben kunnen vertellen. Had ze ooit ouders gehad? En zo niet, wie had haar daar dan achtergelaten, en hoe oud was ze toen geweest? Aan al die vragen dacht ze liever niet. Ze was ze... vergeten.

Vandaag keerden de vragen echter terug, de een na de ander. Het leek of de tranen en de vreemde pijn in haar buik haar ineens hadden gewekt, alsof een innerlijke stem haar toeriep om te vertrekken, te veranderen.

Mocht er echt een kostbare schat onder het zand verborgen liggen, zodat ze eindelijk rijk werd, dan zou Aléa, zo nam ze zich voor, nog één keer teruggaan naar Saratea om zich te wreken op de lieden die haar hadden buitengesloten, alsof ze zich van een parasiet ontdeden. Dan zou ze eindelijk aan de tafel van de rijke dorpingen eten. En daarna ging ze naar Providence, de grootste stad van het koninkrijk, waar ze een respectabele dame zou worden.

Maar eerst zou ze zich wreken op Almar, de dikke slager van Saratea die haar die ochtend had betrapt op het stelen van twee stukjes vlees. Hij had zich verborgen achter een vitrine en zich op haar gestort toen ze probeerde te verdwijnen met het kalfsvlees onder haar hemd. Voor de arme Aléa was het gewicht van de koopman te veel geweest en ze was geschrokken in elkaar gezakt, midden op straat, begeleid door lachsalvo's en applaus. Onder de geamuseerde blikken van de omstanders had de slager zijn kalfslapjes teruggepakt.

‘Verdrijf uit het dorp of ik roep de soldaten erbij!’

Toen ze overeind wilde komen, gooide iemand een appel naar haar. De vrucht raakte Aléa midden in haar rug en ze slaakte een kreet van pijn. Al snel besloten alle kooplui om dat voorbeeld te volgen en ze zetten de aanval meedogenloos voort. Onder een regen van eetbare en andere projectielen was Aléa op de vlucht geslagen. Ze had gerend tot het einde van het dorp en was pas veel verder eindelijk tot stilstand gekomen, op de heide; en daar lag ze nu, haar wangen bekleet door tranen.

Normaal gesproken zou ze zich snel hebben hersteld van een dergelijke tegenslag; ze zou haar tranen hebben weggeslikt en misschien niet eens uit het dorp zijn gevlucht, ondanks de dreigementen van de slager. Het was niet voor het eerst dat een koopman haar betrapte, en ook niet de eerste keer dat ze onder gejoel in het openbaar werd vernederd. Voor Aléa kende de wreedheid van de bewoners van Saratea geen geheimen, en ze had zich er al lang geleden tegen gepantserd.

Vandaag leek dat pantser het echter te begeven. Aléa wist niet waarom, maar ze was zichzelf niet en ze was de heide op gevlucht om alleen te zijn. Ze voelde zich zwak en kwetsbaar, en bovenal ontzettend moe. Ze had geen lust meer om te vechten; na dertien jaar van goede wil leek ze de grens van haar verdraagzaamheid te hebben bereikt, alsof het laatste draadje dat haar hielp om haar zwerversbestaan te dragen ineens was gebroken en haar krachteloos had achtergelaten. Ze had genoeg van dit leven.

Aléa zuchtte diep en besloot eindelijk eens te kijken wat er onder haar handen begraven lag.

In die tijd waren de nachten heel anders. Als je op de top van die heuvel was gaan liggen, had je alle dingen kunnen horen die tegenwoordig verdwenen zijn of vervormd worden door de geluiden van de mens. De bulderende wind die door de bladeren en de takken blies, ineens gromde en heel even ging liggen. Het lawaai van de bomen en hun bewoners, de vogels en de knaagdieren, die nooit leken te slapen. En altijd het gefluister van de kabouters, nooit gezien maar prevelend van boom tot boom, alsof ze stiekem een complot smeedden, de hele nacht lang. Het was een gracieus concert, een wiegelied, verborgen in het hart van het bos.

Imala lag opgekruld in haar leger en werd nu eens gewekt door de mannetjeswolven die het donker gebruikten om op jacht te gaan, dan weer door de welpen in haar buik die haar lieten weten dat ze eruit wilden.

Taïmo was langzaam op haar afgelopen en had vriendschappelijk langs haar schouder geschurkt voordat hij op jacht ging. Hij liet haar simpelweg weten dat hij haar angst en haar vermoeidheid voelde en iets te eten voor haar zou meebrengen. Maar Imala, toch al onrustig door haar moederinstincten, stootte een defensief gegrom uit en zag hem met zijn kop omlaag weglopen. Ze had nog nooit jongen geworpen, maar ze wist al dat het pijn zou doen en dat ze veel geduld en kracht nodig zou hebben om ze te helpen overleven. Misschien herinnerde ze zich zelfs haar eigen moeder, zij het niet erg helder. Maar ze wist wat haar te doen stond. Ze moest slapen.

Laat in de nacht voelde ze zich eindelijk gerustgesteld door het ge-

huil van een wolvin van haar leeftijd in de verte en ze liet zich in slaap wiegen door het harmonieuze geluid: een enkele toon die snel opklom, vervolgens hoog werd vastgehouden zonder aan intensiteit in te boeten, weer afnam in toon en kracht, en dan even wegviel alvorens opnieuw te beginnen. Ze had dit exacte gehuil al eerder gehoord. En ze voelde zich verwant aan de wolvin die zo zong, al had ze haar nooit gezien, en ontleende er een geruststellende tevredenheid aan die haar hielp om in slaap te komen.

Op datzelfde moment naderden Taïmo en de andere mannetjes een van de kudde afgedwaald hert. Helemaal vooraan kroop Taïmo met zijn buik bijna op de grond voorzichtig naderbij; hij stond na elke pas even stil, in een ritme dat hij aanpaste aan de geluiden van het bos. Het water liep hem al in de mond en droop langs zijn bek. De honger en de opwinding hielden zijn maag in hun greep. De andere jagers verspreidden zich in stilte naar links en naar rechts om hun prooi te omsingelen. Maar voordat ze een kring konden vormen, stond het hert al stil, met opgeheven hoofd. Het moest iets hebben opgevangen wat niet thuis hoorde tussen de gewone woudgeluiden. Het dier snoof de bosgeuren diep op, en voordat de wolven konden reageren, wist het dat het in gevaar was en sprong plotseling weg om het duister in te vluchten. De jacht begon.

De wolven renden achter hun prooi aan, minder wendbaar en misschien minder snel, maar groter in aantal en door de honger gedreven. De kracht van de meute lag in hun koppigheid en hun geduld, hun vermogen om een uitputtende drijfjacht lange tijd vol te houden.

De achtervolging versnelde, maar het bos bood zowel jagers als prooi vele hindernissen zoals laaghangende takken, rotsen, hellingen en kuilen, en al snel deed de vermoeidheid zich gelden. Na korte tijd hoorde het hert de adem van zijn naderende achtervolgers en uiteindelijk keerde het dier zich om aan de voet van een hoge rots om het gevaar vanuit die min of meer beschermde positie het hoofd te bieden. Onmiddellijk hielden de wolven halt en vormden een halve cirkel om het hert tegen de rots in het nauw te drijven. Ze stortten zich niet meteen op hun prooi, maar wachtten roerloos af; sommige wolven gingen zelfs liggen, zonder hun slachtoffer uit het oog te verliezen. Het hert wreef zijn gewei over de grond en stootte een dof gebrul uit

om indruk te maken op zijn belagers. De wolven verroerden zich echter niet. Geduldig keken ze toe hoe het hert stampvoette, en wachtten tot zijn aandacht verslapte om het eindelijk te kunnen bespringen.

Het dier zakte door zijn knieën en liet zijn gewicht op zijn gebogen voorpoten steunen, spande zijn achterpoten en hield met gebogen kop zijn magnifieke en vreeswekkende gewei ter hoogte van de wolven, klaar om zich te verdedigen. Toen de roofdieren zich niet verroerden, hief hij zijn kop en stapte zijdelings voorwaarts, op zoek naar een opening in hun hechte omsingeling. Taïmo greep zijn kans. Met wijd geopende muil sprong hij op het hert af, lippen opgetrokken, manen rechtovereind. De hertenbok reageerde onmiddellijk met een snelle stoot van zijn gewei naar zijn aanvaller. Een van de geweitakken boorde zich in volle vlucht in Taïmo's bek en met een grillige beweging van de grote kop werd de wolf op de grond gesmeten, vergezeld van een brede straal bloed. Terwijl de andere wolven hem besprongen, keerde het hert zich bokkend om en gaf Taïmo, die zich moeizaam overeind probeerde te hijsen, een gemene trap met zijn achterpoten. De hoeven raakten de wolf midden op zijn kop en hij was op slag dood.

De hertenbok kon de vele roofdieren die hem van alle kanten aanvielen echter niet lang van zich af houden. In een laatste, wanhopige poging om te overleven deelde hij geweistoten en trappen uit, maar een van de jonge wolven greep hem met een sprong bij de keel en liet niet meer los. Met zijn bloed verloor het hert ook zijn kracht, en al snel werd hij alleen nog bewogen door de krachteloze, hopeloze schokken waarmee het leven hem verliet.

De wolven sleurden het stervende hert met zich mee en lieten het kadaver van Taïmo achter in een enorme plas bloed, midden in het woud.

De volgende ochtend werd Imala gewekt door de geluiden van de meute en de sterke geur van vers vlees. De wolven hadden het hert meegebracht naar het leger en de roedel was de prooi al met begerige eetlust aan het verdelen. Imala rekte zich uit, hees zich op haar poten en keek het leger rond. Al gauw merkte ze dat Taïmo er niet was. Ze liep naar de wolven die het hert aan het verorberen waren en toen ze het rode bloed op hun vacht en op het gewei van hun prooi zag,